

Comisia economie, buget și finanțe

RAPORT proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (nr. 354 din 15.09.2022, lectura II)

Comisia economie, buget și finanțe a examinat pentru lectura a doua proiectul de lege privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a apeductului magistral Chișinău – Strășeni - Călărași (nr. 354 din 15.09.2022), prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Proiectul a fost aprobat în prima lectura în cardul ședinței plenare a Parlamentului din 06.10.2022. Prin proiect se declară de utilitate publică de interes național lucrările de construcție a apeductului magistral Chișinău - Strășeni – Călărași. Proiectul propune o procedura de expropriere specială care are drept scop neadmiterea tergiversării lucrărilor vizate în proiect și prevede aplicarea conceptului de înregistrare provizorie a dreptului de proprietate publică, a dreptului de folosință sau, după caz, a altor drepturi reale ale statului asupra bunurilor, dobândite sub condiție suspensivă privind plata despăgubirilor către expropriat.

Comisia menționează că avizele prezentate de către Comisiile permanente nu conțin careva obiecții la proiectul vizat. Totodată, a fost depus un amendament cu propunerea de ajustare a proiectului, care a luat în considerare obiecțiile Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului și a rigorilor redacționale.

Rezultatele examinării amendamentului respectiv și obiecțiilor Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului sunt incluse în sinteza proiectului și proiectul redactat, anexate la prezentul raport.

Prin urmare, Comisia economie, buget și finanțe cu votul majorității membrilor comisiei, propune plenului Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului de lege nr. 354 din 15.09.2022 în a doua lectură ca fiind finală.

Dumitru ALAIBA
Președintele Comisiei

L E G E

privind declararea utilității publice de interes național pentru lucrările de construcție a apeductului magistral Chișinău–Strășeni–Călărași

În temeiul art. 5 alin. (1) lit. e) și alin. (3) și al art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Se declară de utilitate publică de interes național lucrările de construcție a apeductului magistral Chișinău–Strășeni–Călărași în cadrul proiectului „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală”, finanțat de către Guvernul Republicii Federale Germania, prin intermediul Băncii Germane de Dezvoltare KfW, și din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală.

Art. 2. – Obiecte ale exproprierii, necesare pentru lucrările de construcție menționate la art. 1, sunt:

a) bunurile imobile proprietate privată și cele aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, situate în extravilanul și/sau intravilanul următoarelor localități:

- orașele Chișinău și Vatra, satul Ghidighici (municipiul Chișinău);
- municipiul Strășeni, orașul Bucovăț, comunele Gălești și Pânășești, satele Căpriană, Roșcani, Sireți, Tătărești și Vorniceni (raionul Strășeni);
- orașul Călărași, comuna Tuzara, satele Nișcani, Pitușca și Vărzăreștii Noi (raionul Călărași);

b) dreptul de folosință sau alte drepturi reale asupra bunurilor imobile indicate la lit. a) din prezentul articol, ce urmează a fi utilizate pe perioada lucrărilor de construcție menționate la art. 1.

Art. 3. – Exproprierea dreptului de proprietate asupra obiectelor indicate la art. 2 lit. a) se referă la acele bunuri imobile care vor fi afectate permanent de lucrările necesare pentru construcția apeductului magistral Chișinău–Strășeni–Călărași, iar exproprierea dreptului de folosință sau a altor drepturi reale prevăzute la art. 2 lit. b) se va efectua temporar, pe durata executării lucrărilor de construcție

menționate, pe un termen de până la 5 ani, dacă părțile nu convin asupra unui alt termen.

Art. 4. – Guvernul va întreprinde și va asigura, în numele statului, realizarea măsurilor necesare pentru exproprierea dreptului de proprietate, precum și a dreptului de folosință sau a altor drepturi reale asupra bunurilor imobile necesare pentru lucrările de construcție a apeductului magistral Chișinău–Strășeni–Călărași, identificate potrivit documentației de proiect elaborate în conformitate cu legislația.

Art. 5. – Despăgubirea pentru exproprierea dreptului de proprietate, precum și a dreptului de folosință sau a altor drepturi reale asupra bunurilor imobile se efectuează de către Guvern din mijloacele alocate de la bugetul de stat.

Art. 6. – Exproprierea bunurilor imobile ale proprietarilor, ale titularilor dreptului de folosință sau ai altor drepturi, a căror identificare nu este posibilă, se efectuează conform procedurii expuse în anexa la prezenta lege.

Art. 7. – Prin derogare de la prevederile actelor normative privind proprietatea publică, ale Codului civil, precum și ale Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, cu excepția art. 11, 12, 14 și 15 din această lege, pentru lucrările de construcție a apeductului magistral Chișinău–Strășeni–Călărași în cadrul proiectului „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală” se instituie o procedură specială de expropriere, conform anexei la prezenta lege.

Art. 8. – La data intrării în vigoare a prezentei legi se consideră nule:

a) actele juridice în privința obiectelor supuse exproprierii, altele decât cele cu privire la succesiune, care se vor încheia după intrarea în vigoare a prezentei legi;

b) actele juridice prin care se face includerea obiectelor supuse exproprierii în perimetrul localității, precum și cele prin care se face trecerea bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale dintr-un domeniu al proprietății publice în altul ori în proprietatea unei alte unități administrativ-teritoriale;

c) avizele, acordurile, permisele sau autorizațiile eliberate unor terțe persoane pentru bunurile imobile expropriate.

Art. 9. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

**PROCEDURA SPECIALĂ DE EXPROPRIERE,
aplicabilă lucrărilor de construcție a apeductului magistral
Chișinău–Strășeni–Călărași în cadrul proiectului
„Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală”**

**Capitolul I
PREVIZIUNI GENERALE**

1. În sensul prezentei proceduri, următoarele noțiuni semnifică:

act de expropriere – hotărâre a Guvernului Republicii Moldova care nominalizează proprietarii bunurilor imobile expropriate, indică numerele cadastrale și suprafețele acestor bunuri, precum și categoria de folosință a bunurilor imobile în conformitate cu prevederile legale aplicabile, și prin care se instituie Comisia pentru soluționarea întâmpinărilor;

Comisia pentru soluționarea întâmpinărilor – grup de lucru, format, în condițiile legii, din 3 specialiști din domeniul de activitate în care se execută lucrarea de utilitate publică, care, în urma analizei documentelor prezentate de către persoanele afectate de procesul de expropriere, emite o decizie motivată cu privire la cuantumul despăgubirii stabilit în propunerea de expropriere;

Comitetul de monitorizare a impactului social – structură socială locală, neguvernamentală și apolitică, formată de către autoritatea administrației publice locale de nivelul întâi, ai cărei membri sunt persoane din localitățile afectate de lucrările de construcție, și care este creată în scopul asigurării participării comunității la procesul de monitorizare a impactului de mediu și social în perioada executării lucrărilor de construcție pe teritoriul localităților, precum și în scopul oferirii de suport, la nivel local, la funcționarea mecanismului de soluționare a reclamațiilor din cadrul proiectului și de asistență proprietarilor de terenuri afectați la exercitarea drepturilor în procesul de expropriere;

mecanism de soluționare a reclamațiilor – mecanism stabilit, în conformitate cu acordurile de finanțare, pentru examinarea reclamațiilor cu privire la activitățile de implementare a proiectului, care este elaborat în conformitate cu legislația națională și standardele de mediu și sociale ale Băncii Mondiale și care oferă persoanelor fizice, organizațiilor și grupurilor locale, care ar putea fi afectate, în mod direct sau indirect, de lucrările de construcție, o modalitate de depunere a reclamațiilor la organizațiile responsabile de implementarea și finanțarea proiectului;

patrimoniu arheologic – astfel cum este definit în Legea nr. 218/2010 privind protejarea patrimoniului arheologic;

Planul de acțiuni privind exproprierea și despăgubirea – ansamblu de acțiuni îndreptate spre atenuarea efectelor negative ale procesului de expropriere, acoperind toate pierderile directe economice și sociale rezultate din ocuparea bunurilor imobile și restricționarea accesului, împreună cu măsurile compensatorii și reparatorii ulterioare, elaborate în conformitate cu prezenta lege și cerințele Standardului de mediu și social (ESS5) al Băncii Mondiale „Achiziționarea de terenuri, restricții privind utilizarea terenurilor și strămutarea involuntară”;

proiect – lucrările de construcție a apeductului magistral Chișinău–Strășeni–Călărași (faza I) în cadrul proiectului „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală”, finanțat de către Guvernul Republicii Federale Germania, prin intermediul Băncii Germane de Dezvoltare KfW, și din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală.

2. Lucrările de construcție a apeductului magistral Chișinău–Strășeni–Călărași se desfășoară concomitent cu procedura de expropriere, fără a afecta desfășurarea acesteia și fiind respectate măsurile, condițiile și cerințele de protecție a mediului și de reducere a impactului asupra mediului, expuse în acordul de mediu.

3. Conform prevederilor Acordului de finanțare și de proiect, încheiat la 27 mai 2019 între Banca Germană de Dezvoltare KfW, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Agenția de Dezvoltare Regională Centru, pentru implementarea proiectului „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală”, Guvernul Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, cu suportul metodologic al Unității de implementare a proiectului, constituită în cadrul Agenției de Dezvoltare Regională Centru, asigură:

- a) coordonarea implementării proiectului;
- b) elaborarea Planului de acțiuni privind exproprierea și despăgubirea;
- c) instituirea și menținerea, pe întreaga perioadă de implementare a proiectului, a mecanismului de soluționare a reclamațiilor, prin intermediul căruia persoanele afectate de procesul de expropriere să poată adresa întrebări, efectua comentarii, înainta sugestii, plângeri sau reclamații legate de implementarea proiectului, în conformitate cu cerințele standardelor de mediu și sociale ale Băncii Mondiale (ESS1, ESS2 și ESS5);
- d) implementarea Planului de acțiuni privind exproprierea și despăgubirea;
- e) efectuarea unui audit în privința realizării obiectivelor stabilite în Planul de acțiuni privind exproprierea și despăgubirea, evaluarea conformării cu prevederile prezentei legi și cerințele finanțatorilor, precum și raportarea performanțelor către Unitatea de implementare a proiectului și Banca Germană de Dezvoltare KfW.

4. În zonele siturilor arheologice afectate de lucrările de construcție se efectuează procedura de descărcare de sarcină arheologică a bunurilor imobile cu patrimoniu arheologic, în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (2) din Legea nr. 218/2010 privind protejarea patrimoniului arheologic.

5. Retragera din circuitul agricol sau silvic a terenurilor afectate de lucrările de construcție de utilitate publică de interes național se realizează prin efectul prezentei legi, cu aplicarea prevederilor Codului funciar nr. 828/1991, și este:

a) definitivă, în cazul terenurilor afectate permanent de lucrările supraterane necesare pentru construcția obiectivelor proiectului, cu atribuirea acestora la categoria terenurilor cu destinație specială;

b) temporară, până la 5 ani, dacă nu se convine asupra unui alt termen, în cazul terenurilor afectate pe durata executării lucrărilor supraterane necesare pentru construcția obiectivelor proiectului.

6. Lucrările de construcție de utilitate publică de interes național se inițiază numai după ce documentația de proiect se supune expertizei ecologice de stat, în conformitate cu Legea nr. 851/1996 privind expertiza ecologică, și se eliberează avizul expertizei ecologice de stat. În procesul realizării lucrărilor menționate se respectă, conform Legii nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, măsurile de atenuare a impactului de mediu, descrise în planul de gestionare a aspectelor de mediu și sociale ale proiectului tehnic, precum și condițiile și cerințele de protecție a mediului, stabilite în avizul expertizei ecologice de stat.

7. Atât procedura de expropriere, cât și lucrările de utilitate publică ce fac obiectul prezentei legi nu pot fi suspendate sau sistate la cererea vreunei persoane care invocă existența unor litigii privind posesia ori proprietatea imobilului expropriat sau, după caz, privind dreptul de folosință expropriat.

8. Guvernul asigură înregistrarea gratuită (înregistrare/înregistrare provizorie și/sau notare) a dreptului de proprietate și/sau a altor drepturi ale statului asupra bunurilor imobile specificate în prezenta lege.

9. Plata despăgubirilor pentru expropriere dreptului de proprietate, precum și a dreptului de folosință sau a altor drepturi reale asupra bunurilor imobile se efectuează de către Guvern, prin intermediul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, cu suportul metodologic al Unității de implementare a proiectului, procedurile de despăgubire fiind descrise în actul de expropriere.

10. Pentru persoanele afectate de procedura de expropriere, după publicarea actului de expropriere, Biroul Național de Statistică asigură, cu titlu gratuit,

desfășurarea unui recensământ în baza caietului de sarcini elaborat de Unitatea de implementare a proiectului.

11. Planul de acțiuni privind exproprierea și despăgubirea se elaborează de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, cu suportul Agenției de Dezvoltare Regională Centru, iar finanțarea implementării acestuia se asigură din mijloacele alocate de la bugetul de stat.

Capitolul II PROCEDURA DE EXPROPRIERE

12. Actul de expropriere privind lucrările de construcție a apeductului magistral Chișinău–Strășeni–Călărași în cadrul proiectului „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală” se aduce la cunoștință publică prin publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și prin afișare la sediile consiliilor locale în a căror rază sunt situate bunurile ce constituie obiecte ale exproprierii.

13. După declararea utilității publice de interes național și prezentarea documentației de proiect aprobate în modul stabilit de legislație, Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului” asigură, în termen de 90 de zile, efectuarea complexului de lucrări cadastrale și de organizare a teritoriului (identificarea bunurilor proprietate privată, delimitarea proprietății publice, corectarea erorilor comise la atribuirea terenurilor proprietate publică, modificarea planurilor cadastrale, elaborarea planurilor geometrice, formarea bunurilor imobile, elaborarea proiectelor de organizare a teritoriului, după necesitate, elaborarea studiilor pedologice și întocmirea dosarelor de schimbare a categoriei de destinație a terenurilor, după necesitate), evaluarea despăgubirilor și întocmirea informațiilor sistematizate privind transmiterea în proprietatea/folosința statului a bunurilor imobile ce constituie obiecte ale exproprierii. Responsabil de elaborarea/promovarea actelor privind transmiterea în proprietatea/folosința statului a bunurilor imobile ce constituie obiecte ale exproprierii este Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, cu suportul Unității de implementare a proiectului.

14. Până la emiterea actului de expropriere, finanțarea lucrărilor, inclusiv a lucrărilor cadastrale și de organizare a teritoriului, de evaluare a despăgubirilor, precum și întocmirea informațiilor sistematizate se realizează din mijloacele financiare alocate pentru proiect. Planificarea surselor financiare pentru contractarea serviciilor cadastrale și de organizare a teritoriului, pentru evaluarea despăgubirilor și sistematizarea informațiilor se asigură de către Unitatea de implementare a proiectului.

15. Guvernul, prin intermediul Agenției Servicii Publice, asigură executarea lucrărilor premergătoare de identificare a proprietarilor bunurilor imobile (sistematizarea definitivă a proiectelor de organizare a teritoriului, corectarea erorilor comise în procesul atribuirii terenurilor în proprietate), înregistrarea gratuită (înregistrare, înregistrare provizorie și/sau notare) a dreptului de proprietate și/sau a altor drepturi ale statului.

16. Concomitent cu identificarea proprietarilor și/sau, după caz, a titularilor de alte drepturi asupra bunurilor imobile se instituie interdicția de înstrăinare sau grevare a bunurilor imobile prevăzute pentru expropriere, exceptând transmiterea respectivelor bunuri imobile în proprietatea sau în folosința statului. Notarea interdicției de înstrăinare a obiectelor exproprierii se înregistrează în Registrul bunurilor imobile de către Agenția Servicii Publice, cu prezentarea de către Unitatea de implementare a proiectului a listei terenurilor afectate de construcția apeductului magistral și/sau a documentației de proiect aprobate în modul stabilit de legislație.

17. După identificarea și instituirea interdicției de înstrăinare a bunurilor imobile necesare pentru expropriere, expropriatorul aprobă, în termen de cel mult 90 de zile, actul de expropriere, care cuprinde lista bunurilor imobile supuse exproprierii, elaborată în baza proiectului tehnic final, inclusiv numerele cadastrale și suprafețele bunurilor imobile expropriate, precum și categoria de folosință a terenurilor, în conformitate cu normele legale aplicabile, și stabilește cuantumul despăgubirii convenite proprietarilor bunurilor imobile și/sau, după caz, titularilor dreptului de folosință sau ai altor drepturi reale asupra bunurilor imobile expropriate. La stabilirea cuantumului despăgubirilor se ține cont de cerințele standardelor de mediu și sociale ale Băncii Mondiale. Totodată, prin actul de expropriere se instituie mecanismul de soluționare a reclamațiilor și se definește procedura de formare a Comisiei pentru soluționarea întâmpinărilor.

18. Evaluarea bunurilor imobile în cadrul lucrărilor cadastrale se asigură de către Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”, concomitent cu aprobarea actului de expropriere.

19. Despăgubirile datorate proprietarilor de bunuri imobile și/sau titularilor de drepturi asupra bunurilor imobile expropriate se stabilesc în baza rapoartelor de evaluare, cu respectarea criteriilor prevăzute de legislație, ținând cont de:

- a) suprafața bunurilor imobile expropriate;
- b) suprafața bunurilor imobile în privința cărora a fost expropriat dreptul de folosință;
- c) gradul de bonitate a terenurilor;
- d) valorile rezultatelor existente, respectiv estimate, ale bunurilor imobile expropriate sau ale bunurilor imobile în privința cărora a fost expropriat dreptul de

folosință, obținute de la entitățile competente, precum și valorile estimate ale amenajărilor și/sau ale facilităților afectate de expropriere;

e) restrângerea activităților datorate exproprierii;

f) perioada de expropriere a bunurilor.

20. Rapoartele de evaluare a bunurilor și a despăgubirilor datorate proprietarilor de bunuri imobile și/sau titularilor de drepturi asupra bunurilor imobile expropriate se elaborează de către evaluatori, titulari ai certificatelor evaluatorilor bunurilor imobile, eliberate în modul stabilit de legislație. Evaluatorii se propun de către Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului” și se aprobă de către expropriator.

21. Cuantificarea cheltuielilor (costurilor detaliate) necesare pentru urmarea procedurilor legale de expropriere a bunurilor, precum și a cheltuielilor necesare la despăgubirile pentru expropriere dreptului de proprietate, a dreptului de folosință sau a altor drepturi reale asupra bunurilor imobile, se efectuează la etapa de elaborare a actului de expropriere, prin descrierea impactului economic-financiar, potrivit Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

22. În scopul planificării cadrului de resurse și cheltuieli necesare pentru procedura de expropriere și despăgubiri și în scopul includerii acestor cheltuieli în strategiile sectoriale de cheltuieli, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale înaintează în acest sens propuneri către Ministerul Finanțelor, în procesul de elaborare a cadrului bugetar pe termen mediu, în conformitate cu calendarul bugetar.

23. Actul de expropriere a bunurilor imobile se aduce la cunoștință publică în termen de 20 de zile de la publicarea acestuia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, prin afișare la sediile consiliilor locale în a căror rază sunt situate bunurile imobile vizate și prin publicare pe paginile web oficiale ale acestor autorități.

24. După publicarea actului de expropriere în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, expropriatorul înaintează, în termen de 30 de zile, propunerea de expropriere.

25. Concomitent cu aprobarea actului de expropriere, Guvernul, prin intermediul Agenției Proprietății Publice, determină regimul juridic al sistemelor publice de alimentare cu apă, create în urma implementării proiectului, și modul de aplicare a reglementărilor legale de delimitare și folosire eficientă a bunurilor proprietate publică, inclusiv raporturile ce țin de administrarea și deetatizarea proprietății publice.

26. Transferul de la expropriat la expropriator al dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile indicate la art. 2 lit. a) și, după caz, al dreptului de folosință

sau al altor drepturi reale, prevăzute la art. 2 lit. b), asupra bunurilor se realizează etapizat, după cum urmează:

a) prin derogare de la art. 432 și 433 din Codul civil nr. 1107/2002, la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a actului de expropriere de către expropriator, prin efectul prezentei legi, se instituie temeiul juridic pentru înregistrarea provizorie a dreptului de proprietate publică, a dreptului de folosință sau, după caz, a altor drepturi reale ale statului asupra bunurilor, prevăzute la art. 2 din prezenta lege. Dreptul real corespunzător supus înregistrării provizorii este afectat de condiția suspensivă privind plata despăgubirilor către expropriat. Autoritățile competente, potrivit prezentei legi, vor efectua în Registrul bunurilor imobile înregistrările provizorii privind dobândirea drepturilor reale asupra bunurilor imobile indicate la art. 2 lit. a) din prezenta lege. Actul de expropriere este suficient pentru efectuarea înregistrării corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile;

b) prin derogare de la art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, la data realizării condiției suspensive privind plata despăgubirilor către expropriat și a consolidării dreptului real corespunzător al statului, prin efectul prezentei legi, se instituie temeiul juridic pentru atribuirea de drept către domeniul public al proprietății statului a bunurilor indicate la art. 2 din prezenta lege, în privința cărora au fost înregistrate provizoriu drepturile reale potrivit prevederilor de la lit. a) din prezentul punct. Faptul realizării condiției suspensive se aduce la cunoștința Agenției Servicii Publice, de către Unitatea de implementare a proiectului, prin confirmarea scrisă ce atestă consemnarea/transferul despăgubirii într-un cont special deschis pe numele expropriatului potrivit prezentei legi, aceasta fiind suficientă pentru radierea dreptului înregistrat provizoriu și pentru înregistrarea definitivă a dreptului de proprietate publică a statului asupra bunurilor imobile expropriate.

27. Urmare a efectuării înregistrării provizorii a drepturilor reale ale statului conform prevederilor pct. 26 lit. a) pot fi inițiate lucrările de construcție în privința cărora a fost declarată utilitatea publică de interes național, cu desfășurarea în continuare a procedurii de expropriere a bunurilor în privința cărora a fost înregistrat provizoriu dreptul corespunzător al statului. Deținătorii cu orice titlu ai bunurilor în privința cărora a fost înregistrat provizoriu dreptul real al statului conform prevederilor pct. 26 lit. a) sunt obligați, după o prealabilă înștiințare, să permită accesul pentru efectuarea lucrărilor de construcție.

28. În situația în care se expropriează o parte dintr-un bun imobil proprietate privată a titularilor de drepturi afectați de procesul de expropriere care nu acceptă propunerea de expropriere din anumite motive, care se află în afara hotarelor țării sau sunt decedați, formarea bunurilor imobile se efectuează în temeiul actului de expropriere, fără acordul proprietarului bunului imobil, în baza ordinului de

aprobare a proiectului de formare a bunului imobil, emis de către Agenția Proprietății Publice.

29. Prin derogare de la prevederile art. 12 alin. (1) lit. a) și lit. h) din Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, autorizația de construire se emite de către primarii localităților pe ale căror teritorii se vor desfășura lucrările de construcție prevăzute la art. 1 din prezenta lege, fără acordul autentificat notarial al coproprietarilor bunurilor imobile, inclusiv al proprietarilor, ale căror interese pot fi afectate nemijlocit atât în procesul executării lucrărilor de construcție, cât și în perioada exploatării apeductului magistral Chișinău–Strășeni–Călărași, în urma obținerii certificatului de descărcare de sarcină arheologică, emis de către Agenția Națională Arheologică.

30. Actul de expropriere își produce efectele și în situația în care proprietarii bunurilor imobile și, după caz, titularii dreptului de folosință nu prezintă un act care să le confirme dreptul asupra bunului expropriat, nu sunt cunoscuți sau sunt cunoscuți, dar se află în afara hotarelor țării, precum și în situația succesiunilor nedeschise sau a succesorilor necunoscuți ori cu care nu se ajunge la un acord privind valoarea despăgubirii.

31. Data efectuării înregistrării în Registrul bunurilor imobile a transferului de la expropriat la expropriator al dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile și, după caz, al dreptului de folosință sau altor drepturi reale nu afectează momentul intrării în vigoare a respectivului transfer.

32. Propunerea de expropriere conține notificarea adresată persoanelor fizice și juridice titulare de drepturi reale asupra obiectului exproprierii, cuantumul despăgubirii, modalitatea transferului de bunuri și al drepturilor de proprietate sau, după caz, modalitatea de cedare a drepturilor patrimoniale și cererea-model cu privire la plata despăgubirii.

33. După primirea propunerii de expropriere, proprietarii și titularii dreptului de folosință sau de alte drepturi reale asupra obiectelor supuse exproprierii sunt obligați să ia măsurile de conservare a acestora.

34. Din momentul primirii propunerii de expropriere, expropriatul, în decurs de 45 de zile, este în drept să-și dea sau nu consimțământul pentru o compensare imediată și echitabilă, și anume:

a) în cazul în care proprietarii și titularii de alte drepturi reale asupra bunurilor imobile expropriate sunt de acord cu cuantumul despăgubirii din propunerea de expropriere, aceștia depun cererea cu privire la plata despăgubirii pentru bunurile imobile expropriate, însoțită de copiile legalizate ale actelor confirmative ale dreptului de proprietate/ale altor drepturi reale asupra bunului imobil;

b) în cazul titularilor de drepturi care refuză să recepționeze propunerea de expropriere, care nu sunt identificați sau sunt identificați, dar se află în afara hotarelor țării, care sunt decedați, precum și în cazul succesiunilor nedeschise sau al succesorilor neidentificați, termenul de 45 de zile curge din momentul expirării termenului prevăzut la pct. 24;

c) în cazul în care titularii drepturilor reale au recepționat propunerile de expropriere, dar nu au depus în termenul stabilit cererea și/sau actele confirmative menționate la lit. a) din prezentul punct, expropriatorul consemnează despăgubirea într-un cont special deschis pe numele expropriatului.

35. În termen de 45 de zile de la data primirii propunerii de expropriere, expropriatul este obligat să notifice în scris expropriatorul cu privire la drepturile terților asupra obiectului exproprierii. Prin neexecutarea acestei obligații, expropriatul rămâne răspunzător cu despăgubire față de terți.

36. În situația în care se expropriează o parte dintr-un bun imobil care nu este format și/sau înregistrat în modul corespunzător în Registrul bunurilor imobile, pe baza măsurărilor executate de expropriator se determină atât suprafața expropriată, cât și cea neexpropriată, înregistrarea porțiunii de bun imobil necesară exproprierii efectuându-se în baza proiectului de formare a bunului imobil (proiectul planului geometric).

37. În situația în care bunurile imobile expropriate sunt proprietatea unei persoane decedate sau, după caz, drepturile expropriate aparțin unei persoane decedate, despăgubirea se consemnează pe numele succesorilor legali care își dovedesc calitatea de moștenitor cu certificatul de moștenire sau prezintă hotărârea judecătorească definitivă și irevocabilă în privința dreptului de proprietate.

38. Plata despăgubirilor pentru bunurile imobile expropriate și pentru drepturile expropriate se face în baza propunerii de expropriere prin compensație bănească. Quantumul despăgubirilor se transferă titularilor de drepturi într-un cont special deschis pe numele expropriatului, în monedă națională, în termen de 60 de zile de la momentul depunerii cererii cu privire la plata despăgubirilor.

39. În cazul în care despăgubirile referitoare la același bun imobil sau drept expropriat sunt solicitate în concurs sau în contradictoriu de mai multe persoane îndreptățite, despăgubirile urmează a fi împărțite potrivit legislației aplicabile.

40. Despăgubirea se efectuează numai pentru titularii drepturilor dovedite prin acte confirmative, inclusiv hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, sau prin certificatul de moștenitor eliberat în conformitate cu legislația aplicabilă.

41. În cazul unor eventuale litigii privind drepturile de proprietate sau alte drepturi reale asupra obiectelor supuse exproprierii, plata despăgubirilor stabilite se amână până la emiterea și prezentarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile.

42. Dacă pentru cauză de utilitate publică este necesară exproprierea unei părți din bunul imobil care depășește 60% din suprafața totală, fapt ce va duce la deprecierea considerabilă a bunului, precum și la imposibilitatea de a-l folosi în scopul în care era preconizat până la expropriere, atunci se expropriează bunul imobil în întregime, cu condiția lipsei obiectiilor din partea proprietarului bunului imobil vizat.

43. Exproprierea terenurilor din fondul forestier național sau a celor aflate în proprietatea publică a statului ori în proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale se face cu titlu gratuit, iar masa lemnoasă îi revine proprietarului respectiv, conform actului de selectare a terenului proprietate publică, prevăzut în anexa la Regulamentul cu privire la modul de transmitere, schimbare a destinației și schimb de terenuri, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1170/2016.

44. Defrișarea suprafețelor împădurite se asigură de către Agenția „Moldsilva” cu titlu gratuit, în conformitate cu legislația aplicabilă privind autorizarea lucrărilor de defrișare a arborilor. Responsabilitatea extragerii cioturilor după tăiere îi revine executorului de lucrări.

45. Defrișarea plantațiilor pomicole/viticole, inclusiv extragerea cioturilor după tăiere de pe suprafețele expropriate, îi revine executorului de lucrări. Masa lemnoasă le revine titularilor de drepturi afectați de procesul de expropriere.

Capitolul III

PROCEDURA DE SOLUȚIONARE A ÎNTÂMPINĂRILOR

46. În cazul în care titularii de drepturi asupra obiectelor supuse exproprierii nu sunt de acord cu despăgubirea propusă de expropriator, aceștia au dreptul să depună către Comisia pentru soluționarea întâmpinărilor contestații împotriva propunerii de expropriere, prin care să înainteze propriile exigențe cu privire la quantumul despăgubirii, însoțite de documente justificative.

47. Întâmpinările împotriva propunerilor de expropriere se soluționează în conformitate cu prevederile Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999.

48. Contestațiile se soluționează în termen de 30 de zile de către Comisia pentru soluționarea întâmpinărilor. Decizia comisiei se comunică părților în termen

de 5 zile de la adoptare și servește drept temei pentru determinarea cuantumului despăgubirii, care, în niciun caz, nu poate fi mai mic decât cel stabilit în propunerea de expropriere.

49. În cazul în care expropriatul nu este satisfăcut de cuantumul despăgubirii stabilit în decizia Comisiei pentru soluționarea întâmpinărilor, acesta poate contesta decizia în instanța judecătorească competentă în termen de doi ani, care curge de la data la care i-a fost comunicată respectiva decizie de stabilire a cuantumului despăgubirii, fără a putea contesta transferul de la expropriat la expropriator al dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile indicate la art. 2 lit. a) și, după caz, al dreptului de folosință prevăzut la art. 2 lit. b).

50. Cererea de chemare în judecată cu privire la stabilirea cuantumului despăgubirii se soluționează în conformitate cu prevederile art. 15 din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999.

ЗАКОН
о провозглашении общественной полезности
имеющих национальное значение работ
по строительству магистрального водопровода
Кишинэу – Стрэшень – Кэлэрашь

На основании пункта е) части (1) и части (3) статьи 5, а также пункта а) части (1) статьи 6 Закона об экспроприации для общественно полезных целей № 488/1999

Парламент принимает настоящий органический закон.

Ст. 1. – Провозгласить общественно полезными имеющие национальное значение работы по строительству магистрального водопровода Кишинэу – Стрэшень – Кэлэрашь в рамках проекта «Улучшение инфраструктуры водоснабжения в центральной части Молдовы», финансируемого Правительством Федеративной Республики Германия посредством немецкого Банка развития KfW и Национальным фондом регионального и местного-развития.

Ст. 2. – Объектами экспроприации, необходимыми для выполнения указанных в статье 1 строительных работ, являются:

- а) находящееся в частной собственности и собственности административно-территориальных единиц недвижимое имущество, расположенное за чертой и/или в границах следующих населенных пунктов:
- города Кишинэу и Ватра, село Гидигич (муниципий Кишинэу);
 - муниципий Стрэшень, город Буковэц, коммуны Гэлешть и Пэнэшешть, села Кэприяна, Рошкань, Сирець, Тэтэрешть и Ворничень (район Стрэшень);
 - город Кэлэрашь, коммуна Тузара, села Нишкань, Питушка и Вэрзэрештий Ной (район Кэлэрашь);
- б) право пользования или другие вещные права в отношении указанного в пункте а) настоящей статьи недвижимого имущества, подлежащего

использованию в период выполнения строительных работ, указанных в статье 1.

Ст. 3. – Экспроприация права собственности на указанные в пункте а) статьи 2 объекты относится к недвижимому имуществу, которое окажется на постоянной основе затрагиваемым необходимыми в связи со строительством магистрального водопровода Кишинэу – Стрэшень – Кэлэрашь работами, а право пользования или другие вещные права, предусмотренные пунктом б) статьи 2, подлежат временной экспроприации на весь период выполнения упомянутых строительных работ сроком до пяти лет, если стороны не договорятся об ином сроке.

Ст. 4. – Правительству принять меры, необходимые для экспроприации права собственности, а также права пользования недвижимым имуществом или других вещных прав на такое имущество, необходимое для выполнения определенных согласно разработанной в соответствии с законодательством проектной документации работ по строительству магистрального водопровода Кишинэу – Стрэшень – Кэлэрашь, и обеспечить от имени государства реализацию принятых мер.

Ст. 5. – Выплата возмещения, полагающегося в связи с экспроприацией права собственности, а также права пользования недвижимым имуществом или других вещных прав на такое имущество, производится Правительством за счет средств, выделенных из государственного бюджета.

Ст. 6. – Экспроприация недвижимого имущества собственников, обладателей права пользования им или других прав, личность которых идентифицировать невозможно, осуществляется в порядке, установленном в приложении к настоящему закону.

Ст. 7. – В отступление от положений нормативных актов о публичной собственности, Гражданского кодекса, а также Закона об экспроприации для общественно полезных целей № 488/1999, за исключением статей 11, 12, 14 и 15 указанного закона, для работ по строительству магистрального водопровода Кишинэу – Стрэшень – Кэлэрашь в рамках проекта «Улучшение инфраструктуры водоснабжения в центральной части Молдовы» устанавливается специальная процедура экспроприации согласно приложению к настоящему закону.

Ст. 8. – Со дня вступления в силу настоящего закона признаются ничтожными:

а) сделки с подлежащими экспроприации объектами, за исключением связанных с наследованием сделок, которые будут заключаться после вступления в силу настоящего закона;

б) сделки по включению подлежащих экспроприации объектов в периметр населенного пункта, а также по переводу имущества, являющегося собственностью административно-территориальной единицы, из одной сферы публичной собственности в другую или в собственность другой административно-территориальной единицы;

с) выданные третьим лицам заключения, соглашения, допуски или разрешения в отношении экспроприированного недвижимого имущества.

Ст. 9. – Настоящий закон вступает в силу со дня опубликования в Официальном мониторе Республики Молдова.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

**СПЕЦИАЛЬНАЯ ПРОЦЕДУРА
ЭКСПРОПРИАЦИИ,
применимая к работам по строительству
магистрального водопровода
Кишинэу – Стрэшень – Кэлэрашь в рамках проекта
«Улучшение инфраструктуры водоснабжения в
центральной части Молдовы»**

**Глава I
ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ**

1. В целях настоящей процедуры используются следующие понятия:

акт об экспроприации – постановление Правительства Республики Молдова, в котором обозначаются собственники экспроприированного недвижимого имущества, указываются его кадастровые номера и площади, а также категория пользования недвижимого имущества в соответствии с применимыми положениями законодательства и которым создается Комиссия по рассмотрению встречных предложений;

Комиссия по рассмотрению встречных предложений – создаваемая в соответствии с законодательством рабочая группа, состоящая из трех специалистов в сфере деятельности, связанной с выполнением общественно полезных работ, которая после анализа документов, представленных затрагиваемыми в процессе экспроприации лицами, принимает мотивированное решение о размере возмещения, устанавливаемом в предложении об экспроприации;

Комитет по мониторингу социального воздействия – местная, неправительственная и неполитическая общественная структура, формируемая органами местного публичного управления первого уровня, членами которой являются жители населенных пунктов, затронутых строительными работами, и создаваемая с целью обеспечения участия сообщества в процессе мониторинга воздействия на состояние окружающей среды и социального воздействия во время выполнения строительных работ на территории населенных пунктов, а также с целью предоставления на

местном уровне поддержки функционированию механизма разрешения жалоб в рамках проекта и оказания помощи собственникам земель, ущемленным в осуществлении своих прав в процессе экспроприации;

механизм разрешения жалоб – механизм, установленный в соответствии с соглашениями о финансировании, для рассмотрения жалоб, касающихся деятельности по внедрению проекта, который разрабатывается в соответствии с национальным законодательством и социально-экологическими стандартами Всемирного банка и предоставляет физическим лицам, местным организациям и группам, которые могут быть прямо или косвенно затронуты строительными работами, средства для подачи жалоб в организации, ответственные за реализацию и финансирование проекта;

археологическое наследие – в значении, в каком оно определено Законом об охране археологического наследия № 218/2010;

План действий по экспроприации и выплате возмещения – комплекс действий, направленных на сведение к минимуму негативных последствий процесса экспроприации с покрытием всех прямых социально-экономических потерь, возникших в результате занятия недвижимого имущества и ограничения доступа к нему, вкуче с последующими компенсационными и восстановительными мерами, разработанными в соответствии с настоящим законом и требованиями социально-экологического стандарта Всемирного банка (СЭС5) «Отчуждение земель, ограничение землепользования и принудительное переселение»;

проект – работы по строительству магистрального водопровода Кишинэу – Стрэшень – Кэлэрашь (I этап) в рамках проекта «Улучшение инфраструктуры водоснабжения в центральной части Молдовы», который финансируется Правительством Федеративной Республики Германия посредством немецкого Банка развития KfW и Национальным фондом регионального и местного развития.

2. Работы по строительству магистрального водопровода Кишинэу – Стрэшень – Кэлэрашь должны выполняться одновременно с процедурой экспроприации без вмешательства в процесс строительства и с соблюдением изложенных в природоохранном соглашении мер, условий и требований по охране окружающей среды и снижению воздействия на окружающую среду.

3. Согласно положениям Соглашения о финансировании и проекте, заключенного 27 мая 2019 года между немецким Банком развития KfW, Министерством финансов Республики Молдова и Агентством регионального развития «Центр» для внедрения проекта «Улучшение инфраструктуры водоснабжения в центральной части Молдовы», Правительство Республики Молдова посредством Министерства инфраструктуры и регионального развития, при методологической поддержке подразделения по внедрению проекта, созданного в Агентстве регионального развития «Центр», должно обеспечить:

- a) координацию внедрения проекта;
- b) разработку Плана действий по экспроприации и выплате возмещения;
- c) создание и сохранение в течение всего периода внедрения проекта механизма разрешения жалоб, посредством которого лица, затронутые в процессе экспроприации, могут обращаться с вопросами, давать комментарии, выступать с предложениями, подавать жалобы и предъявлять претензии, связанные с внедрением проекта, в соответствии с требованиями социально-экологических стандартов Всемирного банка (СЭС1, СЭС2 и СЭС5);
- d) выполнение Плана действий по экспроприации и выплате возмещения;
- e) проведение аудита достижения целей, изложенных в Планах действий по экспроприации и выплате возмещения, и оценки соблюдения положений настоящего закона и требований финансирующей стороны, а также представление отчета о результатах в подразделение по внедрению проекта и немецкий Банк развития KfW.

4. На территории археологических памятников, затронутых строительными работами, проводится процедура освобождения недвижимого имущества с археологическим наследием от археологического потенциала в соответствии с положениями части (2) статьи 5 Закона об охране археологического наследия № 218/2010.

5. Изъятие из сельскохозяйственного или лесохозяйственного оборота земель, затронутых общественно полезными строительными работами национального значения, осуществляется согласно настоящему закону с применением положений Земельного кодекса № 828/1991 и является:

- a) окончательным – в случае земель, затрагиваемых на постоянной основе проводимыми наземными работами, необходимые в связи со строительством объектов проекта, с отнесением их к категории земель специального назначения;

б) временным – сроком до пяти лет, если не оговорен иной срок, – в случае земель, затрагиваемых только во время проведения подземных работ, необходимых в связи со строительством объектов, включенных в проект.

6. Öffentlich полезныe строительныe работы национальнoгo значения начинаются только после представления проектной документации на государственную экологическую экспертизу в соответствии с Законом об экологической экспертизе № 851/1996 и получения заключения государственной экологической экспертизы. В процессе выполнения указанных работ должны соблюдаться меры по снижению воздействия на окружающую среду в соответствии с Законом об оценке воздействия на окружающую среду № 86/2014 и меры, изложенные в плане управления экологическими и социальными аспектами технического проекта, а также установленные в заключении государственной экологической экспертизы условия и требования, предъявляемые к охране окружающей среды.

7. Как процедура экспроприации, так и общественно полезные работы, являющиеся предметом настоящего закона, не могут приостанавливаться или прекращаться по требованию любого лица, заявляющего о наличии споров в отношении экспроприруемого недвижимого имущества, находящегося во владении или в собственности, или – в зависимости от обстоятельств – в отношении экспроприруемого права пользования.

8. Правительством обеспечивается бесплатная регистрация (регистрация/предварительная регистрация и/или внесение отметки) права собственности и/или других прав государства на недвижимое имущество, указанное в настоящем законе.

9. Выплата возмещения за экспроприацию права собственности, а также права пользования или других вещных прав на недвижимое имущество производится Правительством – посредством Министерства инфраструктуры и регионального развития – при методологической поддержке подразделения по внедрению проекта в соответствии с процедурой выплаты возмещения, изложенной в акте об экспроприации.

10. Для лиц, затронутых процедурой экспроприации, после опубликования акта об экспроприации Национальным бюро статистики обеспечивается бесплатное проведение переписи на основе технического задания, разработанного подразделением по внедрению проекта.

11. План действий по экспроприации и выплате возмещения разрабатывается Министерством инфраструктуры и регионального развития при поддержке Агентства регионального развития «Центр», а финансирование его выполнения обеспечивается за счет средств, выделенных из государственного бюджета.

Глава II ПРОЦЕДУРА ЭКСПРОПРИАЦИИ

12. Акт об экспроприации в связи со строительством магистрального водопровода Кишинэу – Стрэшень – Кэлэрашь в рамках проекта «Улучшение инфраструктуры водоснабжения в центральной части Молдовы» доводится до сведения общественности путем опубликования в Официальном мониторе Республики Молдова и вывешивания в помещениях местных советов, на территории которых находится имущество, подлежащее экспроприации.

13. В 90-дневный срок после провозглашения общественной полезности имеющих национальное значение работ и представления проектной документации, утвержденной в установленном законодательством порядке, ГП «Проектный институт по землеустройству» должен обеспечить выполнение комплекса кадастровых работ и работ по землеустройству (определение имущества, находящегося в частной собственности, разграничение государственной собственности, исправление ошибок, допущенных в процессе передачи в публичную собственность земельных участков, внесение изменений в кадастровые планы, разработка геометрических планов, формирование объектов недвижимого имущества, при необходимости разработка проектов по землеустройству, при необходимости разработка почвенных изысканий и подготовка дел об изменении категории назначения земельных участков), оценку возмещения и подготовку систематизированных сведений о передаче в собственность/пользование государству объектов недвижимого имущества, подлежащих экспроприации. Министерство инфраструктуры и регионального развития при поддержке подразделения по внедрению проекта отвечает за разработку/продвижение документов о передаче в собственность/пользование государства объектов недвижимого имущества, подлежащих экспроприации.

14. До издания акта об экспроприации финансирование работ, в том числе кадастровых работ и работ по землеустройству, оценке возмещения, а также подготовка систематизированной информации осуществляются из финансовых средств, выделенных для проекта. Планирование финансовых источников для заключения контрактов на кадастровые услуги и услуги по

землеустройству, а также для оценки возмещения и систематизации информации обеспечивается подразделением по внедрению проекта.

15. Правительством посредством Агентства государственных услуг обеспечивается выполнение предварительных работ по определению собственников недвижимого имущества (окончательная систематизация проектов по землеустройству, исправление ошибок, допущенных в процессе передачи в собственность земельных участков), бесплатная регистрация (регистрация/предварительная регистрация и/или внесение отметки) права собственности и/или иных прав государства.

16. Одновременно с определением собственников и/или в зависимости от обстоятельств обладателей иных прав на недвижимое имущество накладывается запрет на отчуждение или обременение недвижимого имущества, подлежащего экспроприации, за исключением передачи соответствующего недвижимого имущества государству в собственность или пользование. Отметка о запрете на отчуждение объектов экспроприации регистрируется в Реестре недвижимого имущества Агентством государственных услуг с предоставлением подразделению по внедрению проекта перечня земель, затронутых в ходе строительства магистрального водопровода, и/или проектной документации, утвержденной в установленном законодательством порядке.

17. После установления и наложения запрета на отчуждение недвижимого имущества, необходимого в целях экспроприации, экспроприатор утверждает в срок, не превышающий 90 дней, акт об экспроприации, который содержит перечень подлежащего экспроприации недвижимого имущества, составленный на основании окончательного технического проекта, с указанием кадастровых номеров и площади экспроприруемого недвижимого имущества, а также категорию использования земельных участков в соответствии с применимыми законодательными положениями и определяет размер возмещения, причитающегося собственникам недвижимого имущества и/или в зависимости от обстоятельств обладателям права пользования или других вещных прав на экспропрированное недвижимое имущество. При определении размера возмещения должны учитываться требования социально-экологических стандартов Всемирного банка. В то же время актом об экспроприации устанавливается механизм разрешения жалоб и определяется процедура формирования Комиссии по рассмотрению встречных предложений.

18. Одновременно с утверждением акта об экспроприации ГП «Проектный институт по землеустройству» должен обеспечить в рамках кадастровых работ оценку недвижимого имущества.

19. Возмещение, причитающееся собственникам недвижимого имущества и/или обладателям прав на экспроприированное недвижимое имущество, определяется на основании отчетов об оценке и в соответствии с критериями, предусмотренными законодательством, в зависимости:

- а) от площади экспроприруемого недвижимого имущества;
- б) от площади недвижимого имущества, право пользования которым было экспроприировано;
- в) от класса бонитета земельных участков;
- г) от полученной от компетентных субъектов соответственно существующей или оценочной стоимости экспроприированного недвижимого имущества или недвижимого имущества, право пользования которым было экспроприировано, а также от оценочной стоимости затронутых в результате экспроприации строений и/или инфраструктуры;
- д) от ограничения деятельности вследствие экспроприации;
- е) от периода, на какой экспроприруется имущество.

20. Отчеты об оценке имущества и возмещения, причитающихся собственникам недвижимого имущества и/или обладателям прав на экспроприруемое недвижимое имущество, разрабатываются оценщиками, обладающими сертификатами оценщика недвижимого имущества, выданными в установленном законодательством порядке. Оценщики предлагаются ГП «Проектным институтом по землеустройству» и утверждаются экспроприатором.

21. Количественное определение затрат (подробных расходов), необходимых для соблюдения установленных законом процедур экспроприации имущества, равно как и затрат, необходимых для выплаты возмещения за экспроприацию права собственности, а также права пользования или других вещных прав на недвижимое имущество, осуществляется на этапе разработки акта об экспроприации путем изложения финансово-экономического воздействия в соответствии с Законом о нормативных актах № 100/2017.

22. В целях планирования структуры ресурсов и расходов, необходимых для процедуры экспроприации и выплаты возмещения, а также включения этих расходов в отраслевые стратегии расходов Министерство инфраструктуры и регионального развития представляет свои предложения в

Министерство финансов в процессе разработки бюджетного прогноза на среднесрочный период в соответствии с бюджетным календарем.

23. Акт об экспроприации недвижимого имущества доводится до сведения общественности в 20-дневный срок со дня его опубликования в Официальном мониторе Республики Молдова путем вывешивания в помещениях местных советов, на подведомственной территории которых находится экспроприированное недвижимое имущество, и размещения на официальных веб-страницах этих органов.

24. После опубликования акта об экспроприации в Официальном мониторе Республики Молдова экспроприатору отводится 30 дней для представления предложения об экспроприации.

25. Одновременно с утверждением акта об экспроприации Правительство посредством Агентства публичной собственности должно определить правовой режим публичных систем водоснабжения, созданных в результате внедрения проекта, и порядок применения правовых норм для разграничения и эффективного использования имущества публичной собственности, в том числе отношения, связанные с управлением и разгосударствлением публичного имущества.

26. Передача экспроприруемым экспроприатору права собственности на недвижимое имущество, указанное в пункте а) статьи 2, и в зависимости от обстоятельств права пользования или других вещных прав, предусмотренных пунктом б) статьи 2, осуществляется поэтапно следующим образом:

а) в отступление от статей 432 и 433 Гражданского кодекса № 1107/2002, в день опубликования экспроприатором в Официальном мониторе Республики Молдова акта об экспроприации в силу настоящего закона создается правовое основание для предварительной регистрации предусмотренных статьей 2 настоящего закона права публичной собственности, права пользования или в зависимости от обстоятельств других вещных прав государства на имущество. Соответствующее вещное право, подлежащее предварительной регистрации, обременяется отлагательным условием выплаты возмещения экспроприруемому. Компетентные органы в соответствии с настоящим законом должны оформить в Реестре недвижимого имущества предварительную регистрацию приобретенных вещных прав на недвижимое имущество, указанное в пункте а) статьи 2 настоящего закона. Акт об экспроприации служит достаточным основанием для соответствующей регистрации в Реестре недвижимого имущества;

б) в отступление от пункта а) части (1) статьи 6 Закона об управлении публичной собственностью и ее разгосударствлении № 121/2007, в день выполнения отлагательного условия, касающегося выплаты возмещения экспроприруемому, и закрепления соответствующего вещного права государства в силу настоящего закона создается правовое основание для законного отнесения к публичной сфере государственной собственности имущества, указанного в статье 2 настоящего закона, в отношении которого были временно зарегистрированы вещные права согласно положениям подпункта а) настоящего пункта. Факт выполнения отлагательного условия доводится до сведения Агентства государственных услуг подразделением по внедрению проекта посредством письменного подтверждения, удостоверяющего зачисление/перевод возмещения на специальный счет, открытый на имя экспроприруемого согласно настоящему закону, что служит достаточным основанием для исключения предварительно зарегистрированного права и окончательной регистрации права публичной собственности государства на экспропрированное недвижимое имущество.

27. После осуществления предварительной регистрации вещных прав государства согласно положениям подпункта а) пункта 26 могут быть начаты провозглашенные общественно полезными строительные работы национального значения с дальнейшим проведением процедуры экспроприации имущества, в отношении которого было предварительно зарегистрировано соответствующее право государства. Обладатели любого имущественного права на недвижимость, в отношении которой предварительно было зарегистрировано вещное право государства согласно положениям подпункта а) пункта 26, обязаны после заблаговременного уведомления разрешить доступ для проведения строительных работ.

28. В случае экспроприации части недвижимого имущества, являющейся частной собственностью затронутых в процессе экспроприации правообладателей, которые не приняли предложения об экспроприации по определенным причинам, находятся за границей или умерли, формирование недвижимого имущества осуществляется согласно акту об экспроприации без согласия собственника недвижимого имущества на основании приказа об утверждении проекта формирования недвижимого имущества, изданного Агентством публичной собственности.

29. В отступление от положений пунктов а) и б) части (1) статьи 12 Закона о разрешении выполнения строительных работ № 163/2010, разрешение на строительство выдается примарами населенных пунктов, на территории которых проводятся строительные работы, предусмотренные

статьей 1 настоящего закона, без нотариально заверенного согласия сособственников недвижимого имущества, в том числе собственников, интересы которых могут непосредственно затрагиваться как в процессе выполнения строительных работ, так и во время эксплуатации магистрального водопровода Кишинэу – Стрэшень – Кэлэрашь, после получения сертификата об освобождении от археологического потенциала, выданного Национальным агентством археологии.

30. Акт об экспроприации действует и в случае, когда собственниками недвижимого имущества и в зависимости от обстоятельств обладателями права пользования не представлен документ, подтверждающий их право на экспроприируемое имущество, когда они неизвестны или, если известны, таковые находятся за границей, а также в случае неоткрытых дел о наследовании или неизвестных наследников либо наследников, с которыми не было достигнуто соглашение относительно размера возмещения.

31. Дата регистрации в Реестре недвижимого имущества передачи экспроприируемым экспроприатору права собственности на недвижимое имущество и в зависимости от обстоятельств права пользования или других вещных прав не влияет на момент вступления в силу соответствующей передачи.

32. Предложение об экспроприации включает уведомление об изъятии, адресованное физическим и юридическим лицам, обладающим вещными правами на объект экспроприации, размер возмещения, порядок передачи имущества и прав собственности или в зависимости от обстоятельств порядок уступки имущественных прав и типовое заявление о выплате возмещения.

33. После получения предложения об экспроприации собственники и обладатели права пользования или других вещных прав на экспроприируемые объекты обязаны принять меры по обеспечению их сохранности.

34. С момента получения предложения об экспроприации экспроприируемый вправе в течение 45 дней дать согласие на немедленную и справедливую компенсацию или отказаться от ее выплаты, а именно:

а) в случае согласия с размером возмещения, содержащимся в предложении о выплате возмещения, собственники и обладатели других вещных прав на экспроприируемое недвижимое имущество подают заявление о выплате возмещения за экспроприированное недвижимое имущество, сопровождаемое заверенными копиями документов, подтверждающих право собственности/другие вещные права на недвижимое имущество;

б) в случае правообладателей, которые отказываются принять предложение об экспроприации, правообладателей, местонахождение которых не установлено, а если и установлено, но находятся за границей, умерших правообладателей, а также в случае неоткрытых дел о наследовании или неустановленных наследников 45-дневный срок исчисляется со дня истечения срока, предусмотренного пунктом 24;

с) в случае обладателей вещных прав, которые приняли предложение об экспроприации, но не подали в установленный срок заявление и/или подтверждающие документы, указанные в подпункте а) настоящего пункта, экспроприатор перечисляет возмещение на специальный счет, открытый на имя экспроприруемого.

35. В течение 45 дней со дня получения предложения об экспроприации экспроприруемый обязан в письменной форме уведомить экспроприатора о правах третьих лиц на объект экспроприации. При невыполнении этой обязанности ответственность за полагающееся третьим лицам возмещение возлагается на экспроприруемого.

36. В случае экспроприации части недвижимого имущества, которое не сформировано и/или надлежащим образом не зарегистрировано в Реестре недвижимого имущества, на основании проводимых экспроприатором измерений определяется как подлежащая, так и не подлежащая экспроприации площадь, и необходимая в целях экспроприации часть регистрируется на основании проекта формирования недвижимого имущества (проекта геометрического плана).

37. Если экспроприруемое недвижимое имущество является собственностью умершего лица или таковому в зависимости от обстоятельств принадлежат экспроприруемые права, возмещение оформляется на имя законных наследников, которые докажут свой статус свидетельством о наследовании или представят окончательное и вступившее в законную силу судебное решение о праве собственности.

38. Выплата возмещения за экспропрированное недвижимое имущество и экспропрированные права осуществляется на основании предложений об экспроприации в виде денежной компенсации. Сумма возмещения перечисляется правообладателям на специальный счет, открытый на имя экспроприруемого, в национальной валюте в 60-дневный срок со дня подачи заявления о выплате возмещения.

39. Если предоставление возмещения, относящегося к одному и тому же экспроприированному недвижимому имуществу или экспроприированному праву, запрашивается на конкурсной основе или в спорном порядке несколькими имеющими на это право лицами, возмещение подлежит разделению в соответствии с применяемым законодательством.

40. Предоставление возмещения осуществляется только обладателям прав, подтвержденных документами, в том числе окончательными и вступившими в законную силу судебными решениями или свидетельством о праве на наследство, выданным в соответствии с применимым законодательством.

41. В случае возникновения споров относительно прав собственности или других вещных прав на объекты, подлежащие экспроприации, выплата установленного возмещения откладывается до вынесения и представления окончательного и вступившего в законную силу судебного решения.

42. Если в общественно полезных целях требуется экспроприировать часть недвижимого имущества, превышающую 60 процентов его общей площади, что приведет к существенному обесцениванию имущества, а также к невозможности его использования в целях, для которых предназначался до экспроприации, недвижимое имущество экспроприируется целиком при условии отсутствия возражений со стороны собственника соответствующего недвижимого имущества.

43. Экспроприация земель национального лесного фонда или земель, находящихся в публичной собственности государства или в публичной собственности административно-территориальных единиц, осуществляется бесплатно, а древесина подлежит передаче соответствующему собственнику в соответствии с актом отбора земельного участка, находящегося в публичной собственности, установленным в приложении к Положению о порядке передачи, изменения назначения и обмена земель, утвержденному Постановлением Правительства № 1170/2016.

44. Вырубка лесных массивов обеспечивается Агентством «Moldsilva» бесплатно в соответствии с применимым законодательством о разрешении работ по вырубке деревьев. Ответственность за корчевание пней после вырубки возлагается на исполнителя работ.

45. Вырубка садов/виноградников, в том числе корчевание пней после рубки на экспроприированных участках, входит в обязанности исполнителя

работ. Древесина подлежит передаче правообладателям, затронутым в процессе экспроприации.

Глава III

ПОРЯДОК РАССМОТРЕНИЯ ВСТРЕЧНЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЙ

46. Если правообладатели объектов, подлежащих экспроприации, не согласны с предлагаемым экспроприатором возмещением, они вправе подать в Комиссию по рассмотрению встречных предложений жалобы на предложение об экспроприации, представив собственные требования относительно размера возмещения вместе с обосновывающими документами.

47. Встречные предложения на предложения об экспроприации рассматриваются в соответствии с положениями Закона об экспроприации для общественно полезных целей № 488/1999.

48. Жалобы разрешаются Комиссией по рассмотрению встречных предложений в 30-дневный срок. Решение комиссии сообщается сторонам в пятидневный срок со дня принятия и служит основанием для определения размера возмещения, который ни в коем случае не может быть меньше указанного в предложении об экспроприации.

49. Если экспроприруемый не удовлетворен размером возмещения, установленным в решении Комиссии по рассмотрению встречных предложений, он может оспорить решение в компетентной судебной инстанции в двухлетний срок со дня доведения до его сведения о принятом в отношении него решении об установлении размера возмещения, не имея возможности оспорить передачу им экспроприатору права собственности на недвижимое имущество, указанное в пункте а) статьи 2, и в зависимости от обстоятельств права пользования, предусмотренного пунктом б) статьи 2.

50. Исковое заявление об установлении размера возмещения рассматривается в соответствии с положениями статьи 15 Закона об экспроприации для общественно полезных целей № 488/1999.

SINTEZA
amendamentelor propunerilor și obiecțiilor la
Proiectul de Lege privind declararea utilității publice de interes național
a lucrărilor de construcție a apeductului magistral Chișinău-Strășeni-Călărași (nr.354 din 15.09.2022)

	Textul părții constitutive a proiectului de act legislativ la care se propun amendamente, propuneri, obiecții	Autorul și conținutul amendamentului, propunerii obiecției	Rezultatele examinării de către Comisie
1	<p style="text-align: center;">2</p> <p>În temeiul art. 5 alin. (1) lit. e) și alin. (3) și al art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 42-44, art. 311), cu modificările ulterioare,</p>	<p style="text-align: center;">3</p> <p><u>Aviz Direcția Generală Juridică</u> În preambulul proiectului de lege, în acord cu uzanțele normative, referința la actul normative nu este însoțit de sursa publicării, precum și indicarea sintagmei „cu modificările ulterioare,” pentru care motiv sugerăm excluderea acestora.</p>	<p style="text-align: center;">4</p> <p><u>Se acceptă</u></p>
	<p>În sensul prezentei proceduri, următoarele noțiuni semnifică: act de expropriere – hotărâre a Guvernului Republicii Moldova care nominalizează proprietarii bunurilor imobile expropriate, indică numerele cadastrale și suprafețele acestor bunuri, precum și categoria de folosință a bunurilor imobile în conformitate cu prevederile legale aplicabile, și prin care se instituie Comisia pentru soluționarea întâmpinărilor; proiect – construcția apeductului magistral Chișinău – Strășeni – Călărași (faza I) în cadrul proiectului „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală”, finanțat de către Guvernul Federal German prin intermediul Băncii Germane de Dezvoltare KfW și din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală;</p>	<p><u>Aviz Direcția Generală Juridică</u> Noțiunile și termenii se definesc la începutul dispozițiilor generale și se expun, de regulă, în ordine alfabetică. În anumite situații, dacă în viziunea autorilor proiectului este imperios ca noțiunile și termenii să fie expuși în ordinea importanței lor, se aplică acest criteriu. Așadar, noțiunile de la pct.1 al anexei, necesită a fi evidențiate în ordine alfabetică.</p>	<p><u>Se acceptă</u></p>

plan de acțiuni privind exproprierea și despăgubirea – set de acțiuni îndreptate spre atenuarea efectelor negative ale procesului de expropriere, acoperind toate pierderile directe economice și sociale rezultate din ocuparea bunurilor imobile și restricționarea accesului, împreună cu măsurile compensatorii și reparații ulterioare, elaborate în conformitate cu prezenta lege și cerințele Standardului de mediu și social (ESS) ale Băncii Mondiale „Achiziționarea de terenuri, restricții privind utilizarea terenurilor și strămutarea involuntară”, mecanism de soluționare a reclamațiilor – mecanism stabilit, în conformitate cu acordurile de finanțare, pentru examinarea reclamațiilor cu privire la activitățile de implementare a proiectului, care este elaborat în conformitate cu legislația națională și standardele de mediu și sociale ale Băncii Mondiale și care oferă persoanelor fizice, organizațiilor și grupurilor locale care ar putea fi afectate, în mod direct sau indirect, de lucrările de construcție o modalitate de depunere a reclamațiilor la organizațiile responsabile de implementarea și finanțarea proiectului;

comisie pentru soluționarea întâmpinărilor - grup de lucru, format în condițiile legii din 3 specialiști din domeniul de activitate, în care se execută lucrarea de utilitate publică, care, în urma analizei documentelor prezentate de persoanele afectate permanent, emite o decizie motivată cu privire la cuantumul despăgubirii stabilit în propunerea de expropriere;

comitet de monitorizare a impactului social – structură socială locală, neguvernamentală și apolitică, formată de către autoritatea publică locală de nivelul înfii, ai cărei membri sunt persoane din localitățile afectate de lucrările

	<p>de construcție și care este creată în scopul asigurării participării comunității la procesul de monitorizare a impactului de mediu și social în perioada executării lucrărilor de construcție pe teritoriul localităților, al oferirii de suport, la nivel local, la funcționarea mecanismului de soluționare a reclamațiilor din cadrul proiectului și de asistență proprietarilor de terenuri afectați la exercitarea drepturilor în procesul de expropriere;</p> <p>patrimoniu arheologic – ansamblu de bunuri materiale, apărute ca rezultat al activității umane din trecut, păstrate în condiții naturale la suprateran, subteran sau subacvatic, sub formă de situri arheologice (așezări, necropole, morminte izolate, tumuli, cetăți, valuri, construcții, biserici, clădiri, anexe gospodărești etc.) sau bunuri mobile (obiecte sau fragmente ale acestora), care, pentru a fi identificate și studiate, necesită aplicarea metodelor arheologice.</p>		
		<p><u>Aviz Direcția Generală Juridică</u></p> <p>Având în vedere că în cuprinsul proiectului sunt utilizate și abrevieri, întru respectarea dispozițiilor art.54 alin.(1) lit. i) din Legea nr. 100/2017, potrivit căreia „primăria prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire”, se impune ca toate aceste abrevieri să fie redactate în extenso la prima utilizare în text, urmată de abrevierea respectivă, cuprinsă în sintagma „denumită în continuare...”.</p>	<p><u>Se acceptă</u></p>
		<p><u>Aviz Direcția Generală Juridică</u></p> <p>Menționăm că în întreg cuprinsul proiectului, atunci când se dorește a se face referire la alte acte normative, se utilizează sintagmele „în conformitate cu legislația”, „în</p>	<p><u>Nu se acceptă</u></p> <p>Legea prevede o procedură specială de</p>

	<p>conformitate cu prevederile legale aplicabile”, „în conformitate cu legislația națională”, „în condițiile legii”, „potrivit legislației aplicabile” etc, ceea ce contravine prevederilor art.55 al Legii nr. 100/2017.</p> <p>Așadar, se impune ca în toate aceste situații să se precizeze, în mod expres, actele normative, respectiv normele din actele vizate avute în vedere.</p> <p>Îndeosebi, la art.7 din proiect, sugerăm ca trimiterea să fie realizată în mod expres la normele de la care se face derogarea, întrucât instituția dreptului de proprietate este protejată de Constituția Republicii Moldova.</p> <p>Obiecția este valabilă și pentru textul „în conformitate cu acordurile de finanțare” prevăzut la definirea noțiunii „mecanism de soluționare a reclamațiilor”.</p>	expropriere
<p>1. În sensul prezentei proceduri, următoarele noțiuni semnifică:</p> <p>comisie pentru soluționarea întâmpinărilor - grup de lucru, format în condițiile legii din 3 specialiști din domeniul de activitate, în care se execută lucrarea de utilitate publică, care, în urma analizei documentelor prezentate de persoanele afectate permanent, emite o decizie motivată cu privire la cuantumul despăgubirii stabilit în propunerea de expropriere;</p>	<p>Amendament deputat Dumitru Alalba</p> <p>La anexa proiectului:</p> <p>I. La pct.1, la definiția de „comisie pentru soluționarea întâmpinărilor”, sintagma „în urma analizei documentelor prezentate de persoanele afectate permanent” se substituie cu sintagma „în urma analizei documentelor prezentate de către persoanele afectate de procesul de expropriere”.</p> <p>Argumentare: Modificarea este propusă pentru a clarifica că, pe tot textul legii, este vorba de persoanele afectate de procesul de expropriere. Totodată, noțiunea „comisie pentru soluționarea întâmpinărilor”, astfel cum este formulată, prevede posibilitatea doar a persoanelor afectate permanent de lucrările necesare pentru construcția apeductului de a face o întâmpinare împotriva propunerii de expropriere, fapt contrar prevederilor art. 2 și 3 din proiectul, care prevăd că exproprierea dreptului de proprietate se referă atât la bunurile imobile care vor fi afectate permanent, cât și la dreptul de folosință sau a</p>	Se acceptă

altor drepturi reale, asupra cărora exproprierea se va efectua temporar pe durata executării lucrărilor de construcții a apeductului. În plus, anexa la proiectul de lege, stabilește procedura specială de expropriere pentru ambele obiecte ale exproprierii, iar propunerea cu privire la plata despăgubirilor pentru bunurile imobile expropriate urmează a fi corelată cu categoria de obiecte ale exproprierii prevăzută la art.2 din proiect, care la categoria respectivă de obiecte atribuie atât bunurile imobile, cât și dreptul de folosință și alte drepturi reale asupra bunurilor imobile. În acest context, se propune din sintagma „prezentate de persoanele afectate permanent”, de exclus cuvântul „permanent”.

Aviz Direcția Generală Juridică

La pct.1 al anexei:

- noțiunea „comisie pentru soluționarea întâmpinărilor”, astfel cum este formulată, prevede posibilitatea doar a persoanelor afectate permanent de lucrările necesare pentru construcția apeductului de a face o întâmpinare împotriva propunerii de expropriere, fapt contrar prevederilor art. 2 și 3 din proiectul, care prevăd că exproprierea dreptului de proprietate se referă atât la bunurile imobile care vor fi afectate permanent, cât și la dreptul de folosință sau a altor drepturi reale, asupra cărora exproprierea se va efectua temporar pe durata executării lucrărilor de construcții a apeductului. În plus, anexa la proiectul de lege, stabilește procedura specială de expropriere pentru ambele obiecte ale exproprierii, iar propunerea cu privire la plata despăgubirilor pentru bunurile imobile expropriate urmează a fi corelată cu categoria de obiecte ale exproprierii prevăzută la art.2 din

Se acceptă

conform

amendamentului
deputatului
Dumitru Alaiba

	<p>comitet de monitorizare a impactului social – structură socială locală, neguvernamentală și apolitică, formată de către autoritatea publică locală de nivelul întâi, ai cărei membri sunt persoane din localitățile afectate de lucrările de construcție și care este creată în scopul asigurării participării comunității la procesul de monitorizare a impactului de mediu și social în perioada executării lucrărilor de construcție pe teritoriul localităților, al oferirii de suport, la nivel local, la funcționarea mecanismului de soluționare a reclamațiilor din cadrul proiectului și de asistență proprietarilor de terenuri afectați la exercitarea drepturilor în procesul de expropriere;</p>	<p>proiect, care la categoria respectivă de obiecte atribuie atât bunurile imobile, cât și dreptul de folosință și alte drepturi reale asupra bunurilor imobile. În acest context, se vor vedea cuvintele „prezentate de persoanele afectate permanent”, în sensul corelării cu normele invocate în proiect.</p> <p>- la definirea termenului „comitet de monitorizare a impactului social”, cuvintele „autoritate publică locală de nivelul întâi” se vor substitui cu cuvintele „autoritatea administrației publice locale de nivelul întâi” în conformitate cu terminologia utilizată în Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală.</p>	<p>Se acceptă redacțional</p>
	<p>3. Conform prevederilor Acordului de finanțare din 27.05.2019, semnat între Banca Germană de Dezvoltare KfW, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Agenția de Dezvoltare Regională Centru, pentru implementarea Proiectului „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală”, Guvernul Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, cu suportul metodologic al Unității de implementare a proiectului, constituite în cadrul Agenției de Dezvoltare Regională Centru, va asigura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) coordonarea implementării proiectului; 2) elaborarea Planului de acțiuni privind exproprierea și despăgubirea; 3) instituirea și menținerea, pe întreaga perioadă de implementare a proiectului, a Mecanismului de soluționare a reclamațiilor (MSR), prin intermediul căruia persoanele afectate vor putea adresa întrebări, comentarii, sugestii, nemulțumiri și reclamații legate de implementarea Proiectului, în conformitate cu cerințele 	<p>Amendament deputat Dumitru Alaiba la pct. 3 lit. c), după sintagma „persoanele afectate” se completează cu sintagma „de procesul de expropriere”</p>	<p>Se acceptă</p>

	<p>standardelor de mediu și sociale ale Băncii Mondiale (ESS1, ESS2 și ESS5);</p> <p>8. Guvernul va asigura înregistrarea/înregistrarea provizorie și/sau notări cu titlul gratuit, prin intabulare și/sau notare, a dreptului de proprietate și/sau a altor drepturi ale statului asupra bunurilor imobile specificate în prezenta lege.</p>		
<p><u>Se acceptă</u></p>	<p><u>Amendament deputat Dumitru Alaiba</u> Pct. 8 se modifică și va avea următoarea redacție: „Guvernul asigură înregistrarea gratuită (înregistrare/înregistrare provizorie și/sau notare) a dreptului de proprietate și/sau a altor drepturi ale statului asupra bunurilor imobile specificate în prezenta lege.” Argumentare: Formularea inițială este defectuoasă și neclară, pentru că include o astfel de procedură ca „notarea cu titlu gratuit, prin intabulare și/sau notare”. Se propune o reformulare a articolului.</p>		
<p><u>Se acceptă</u></p>	<p><u>Amendament deputat Dumitru Alaiba</u> La pct. 10, sintagma „actului de declarare a utilității publice de interes național” se substituie cu sintagma „actului de expropriere”. Argumentare: Actul de declarare a utilității publice de interes național a bunurilor și drepturilor prevăzute de proiect este însăși legea examinată. Recensământul nu poate fi efectuat în baza legii respective, deoarece nu se cunosc persoanele care vor fi expropriate. Lista de persoane expropriate va fi inclusă în actul de expropriere.</p>	<p>10. Pentru persoanele afectate de procedura de expropriere, după publicarea Actului de declarare a utilității publice de interes național, Biroul Național de Statistică va asigura, cu titlul gratuit, desfășurarea unui census (recensământ), în baza unui caiet de sarcini elaborat de Unitatea de implementare a proiectului.</p>	
<p><u>Se acceptă</u></p>	<p><u>Amendament deputat Dumitru Alaiba</u> La pct. 11, sintagma „este în responsabilitatea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, prin intermediul Agenției de Dezvoltare Regională Centru” se substituie cu sintagma „se elaborează de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, cu suportul Agenției de Dezvoltare Regională Centru” Argumentare: Formularea inițială este defectuoasă și neclară. Se propune o reformulare a sintagmei respective.</p>	<p>11. Elaborarea Planului de acțiuni privind exproprierea și despăgubirea este în responsabilitatea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, prin intermediul Agenției de Dezvoltare Regională Centru, iar finanțarea implementării acestuia se va sigura din mijloacele alocate din bugetul de stat al Republicii Moldova.</p>	
<p><u>Se acceptă</u></p>	<p><u>Amendament deputat Dumitru Alaiba</u></p>	<p>12. Actul de declarare a utilității publice de interes</p>	

	<p>național a lucrărilor de construcție a apeductului magistral Chișinău – Strășeni – Călărași în cadrul Proiectului „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală” se va aduce la cunoștință publică, prin publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și afișare la sediile consiliilor locale, în a căroră rază sunt situate bunurile, ce constituie obiect al exproprierii.</p>	<p>La pct. 12, sintagma „Actul de declarare a utilității publice de interes național” se substituie cu sintagma „Actul de expropriere” Argumentare: Actului de declarare a utilității publice de interes național a bunurilor și drepturilor prevăzute de proiect este însăși lege examinată. Lista bunurilor ce vor fi expropriate nu este inclusă în legea examinată. Aceasta va fi inclusă în actul de expropriere.</p>	
<p>24. După publicarea Actului de expropriere, expropriatorul va înainta, în termen de 30 de zile, propunerea de expropriere.</p>		<p>Amendament deputat Dumitru Alaiba La pct. 24, după sintagma „După publicarea Actului de expropriere” se completează cu sintagma „în Monitorul Oficial al Republicii Moldova” Argumentare: În conformitate cu prevederile pct. 23 din proiect, actul de expropriere a bunurilor imobile se aduce la cunoștință publică în termen de 20 de zile de la publicarea acestuia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, prin afișare la sediile consiliilor locale în a căroră rază sunt situate bunurile imobile vizate și prin publicare pe paginile web oficiale ale acestor autorități. În acest sens, pentru clarificare, se propune de a indica expres că termenul la care se face referire la pct. 24 decurge anume de la publicarea în Monitorul Oficial.</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>28. În situația în care se expropriează o parte dintr-un bun imobil, proprietate privată a titularilor de drepturi afectați, care nu acceptă propuneri de expropriere din anumite motive, se află în afara hotarelor țării sau decedați, formarea bunurilor imobile se va efectua în temeiul Actului de expropriere, fără acordul proprietarului bunului imobil și în baza ordinului de aprobare a proiectului de formare a bunului imobil, emis de către Agenția Proprietății Publice.</p>		<p>Amendament deputat Dumitru Alaiba La pct. 28 după sintagma „titularilor de drepturi afectați” se completează cu sintagma „de procesul de expropriere”.</p>	<p>Se acceptă</p>
	<p>34. Din momentul primirii propunerii de expropriere,</p>	<p>Aviz Directia Generală Juridică</p>	<p>Se acceptă</p>

	<p>expropriatul este în drept, în decurs de 45 de zile, să-și dea sau nu consimțământul pentru o compensare imediată și echitabilă, inclusiv:</p> <p>1) în cazul în care proprietarii și titularii de alte drepturi reale asupra bunurilor imobile expropriate sunt de acord cu cuantumul despăgubirii din propunerea de despăgubire, aceștia vor depune cererea cu privire la plata despăgubirii pentru bunurile imobile expropriate, însoțită de copiiile legalizate ale actelor confirmative ale dreptului de proprietate/ale altor drepturi reale asupra bunului imobil;</p> <p>2) în cazul titularilor de drepturi, care refuză să recepționeze propunerea de expropriere, care nu sunt identificați sau sunt identificați, dar se află în afara hotarelor țării, care sunt decedați, precum și în cazul succesiunilor nedeschise ori al succesorilor neidentificați, termenul de 45 de zile curge din momentul expirării termenului prevăzut la pct. 24 al prezentei proceduri;</p> <p>c) în cazul, în care titularii drepturilor reale au recepționat propunerile de expropriere, dar nu au depus în termenul stabilit cererea și/sau actele confirmative menționate la lit. a), expropriatorul va consemna despăgubirea într-un cont special deschis pe numele expropriatului.</p>	<p>La pct.34, enumerările sunt structurate diferit atât prin cifre, cât și litere, fapt care impune revederea acestora prin prisma normei de la art.51 alin.(3) din Legea nr. 100/2017.</p> <p>Subsecvent, se va ține cont că trimiterea la normă din textul lit.c) să fie una corectă.</p>	
	<p>35. În termen de 45 de zile de la data primirii propunerii de expropriere, expropriatul este obligat să notifice în scris expropriatorul cu privire la drepturile terților asupra obiectului exproprierii. Prin neexecutarea acestei obligații, expropriatul va rămâne răspunzător cu despăgubire față de terți.</p>	<p>Aviz Direcția Generală Juridică</p> <p>La pct.35, se impune efectuarea unei precizări a textului „expropriatul va rămâne răspunzător cu despăgubiri față de terți”, fiindcă are un sens ambiguu.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Nu este clar în ce constă caracterul ambiguu</p>
	<p>45. Defrișarea plantațiilor pomice/viticole, inclusiv extragerea cioturilor după tăiere de pe suprafețele expropriate, îi revine executorului de lucrări. Masa</p>	<p>Amendament deputat Dumitru Alaba</p> <p>La pct. 45 după sintagma „titularilor de drepturi afectati” se completează cu sintagma „de procesul de expropriere”.</p>	<p>Se acceptă</p>

	Iemnoasă va reveni titularilor de drepturi afectati.		
		<p>Aviz Direcția Generală Juridică Verbele din proiectul actului normativ necesită a fi utilizate la timpul prezent, întru respectarea prevederilor art.54 alin.(1) lit. i) din Legea nr.100/2017.</p>	<p><u>Se acceptă</u></p>

Dumitru ALAIBA
Președintele Comisiei